

Nr. 6.

Anul II.

RÂNDUNICA

FÓIE LITERARĂ-BELETRISTICĂ.

APARE

IN SIBIIU, DE TREI ORI PE LUNA.

PROPRIETAR-EDITOR ȘI REDACTOR

SILVESTRU MOLDOVAN.

SUMARUL:

Ana	Marg. Moldovan.
Tirănie	Ilie Demetrescu.
Judele Zăbun	I. E. Prodan.
Dor de mörte!	I. Scurtu.
George Dandin sau bărbatul înșelat (trad.)	Iosif Schiopul.
Dacă nu pătrunde	P. O. Bocca.
Rămurele:	
Sărutare de regină	
Feliurite	* * *

Apare:
în 10, 20 și 30 a fiecărei luni.

Abonamentul:
Pe an 6 fl., pe jumătate de an 3 fl., pe pătrar de an 1-70 fl.
Pentru România și străinătate pe an 16 franci.

Proprietar-editor și redactor Silvestru Moldovan.

A N A.

Novelă.

Margareta Moldovan.

Haina de tulle albă era scosă din garderob spre fasonare.

Mătușa Trină cu ochilari pe nas o visita cu scrupulositate, să vadă ce era de dires.

Croitorea sosi și Ana fu îmbrăcată în haina de tulle.
— E numai bună țise mătușa Trină cătră croitore — se pui mânecuțe ballon, dar știi cu modru, — pe rochie desesupt un volan, așa . . .

— Dar mătușică, îi tăia vorba Ana — volane nu să pörtă acum.

— Aș' flécuri copilăresci, un volan e grațios, a țis și Todorescu eri, — colea la drepta să pui o legătură de panglică roșie . . .

— Pentru Dumnezeu . . . panglică roșie nu'mi trebuie mătușică.

— Flécuri de ale tale, lui Todorescu i-a plăcut mult pâlăria cu panglici roșii, ce o ai avut țilele trecute.

— Ce mă împörtă Todorescu.

— Nu, pe tine nu te împörtă acum, vom vedea însă mai târțiu și acum lasă-mă să gat cu madame Flicker.

Croitorea încă era de părere, că o panglică roșie va face efect și astfel a rămas decisiune.

Ana să desbracă cu îndărătnicie de haină o aruncă pe spatele unui scaun, și eși afară.

— Lui, la domnișóra nu placi pi cum vede panglici roșii și volane — țise croitorea cătră mătușa Trină.

— Multe nu le place la căprițe de aceste, dar noi nu ne luăm după ele, facem cum aflăm de bine, căci șcii madame, sunt multe în lume și n'au nume. Ea-i fată orfană și seracă, trebuie să ne gândim la un viitor potrivit pentru ea, . . . și am fi și aflat, — șcii așa pe departe ne cam gândim la un domn, care' ar fi o parte bună. E cam în tòmna vieții, dar cu atât mai bine, căci ea e numai copilă încă, n'are serioșitatea și judecata recerută. Acest domn apoi îi va purta de grije.

— Fôrte bini, fôrte bini greți — țise madame Flicker croitorea, adunând haina spre a o pacheta.

Ana într'aceste era afară în odăița ei și plângea.
— Nu-mi trebuie haină cu volane și cu panglici roșii, mai bine nu merg la bal. Mătușica să ia după gustul strigoiiului acela de Todorescu, la acela îi plac panglici roșii, tunică și erinolin cum era moda pe când era el tinăr. Și mătușica are gusturi de acele pocite, pentru aceea a rămas fată bătrână, — să îmbracă ca o paiată, cum nu mai să îmbracă nimeni. Acum vrea să mă îmbrace și pe mine așa, să fugă toți cari m'or vedea. Ce va țice Emil când m'a vedea? Nu, nu merg, mai bine rămân acasă, mai bine rămân și eu fată bătrână, dar cu panglicii roșii nu merg.

Cineva bătù la ușe.

— Cine-i?

— Eu domnișóra, domnișóra vă chiamă în salon, avem óșpeți.

— Cine naiba e éraš?

— Nu sciu.

— Apoi nici eu nu merg, dacă nu-mi spui, . . . va fi éraš strigoiiul acela.

— Nu-i domnul Todorescu, adecă chiar-a-bună sémă nu sciu, căci nu l'am vėđut când a venit. — Domnișóra a țis să veniți în grabă.

— Nu!

— Sciiți bine, că să mănție ș'apoi nu vă lasă nicăiri din casă și . . .

— Și ce?!

— Lasă-mă înlăuntru că îți spun ceva, de aici nu pot.

Ana o lăsă în lăuntru, căci de, așa-i dicta inima.

Astăđi, când veneam din țerg am întelnit pe domnișorul Emil și mi-a dat o scrisóre.

— Unde-i?

— La mine, étă-o.

Ana ceti iute scrisórea și de bucurie îi sări în grumazul servitórei.

— Du-te spune-i mătușicei, că viu îndată.

— Săraca domnișóra — își dîse servitorea mergînd — cum o ține în frâu domnișóra Trina, par'că nu-i este nepótă bună, trebuie să jöce seraca domnișóra Ana cum îi cîntă cea bătrână, că de nu, îi vai de ea. De ar sci bătrâna, că i-am dat scrisóre dela domnișorul Emil, m'ar opări, căci nu-l póte vedea în ochi. Tot strulibat, flusturat și mai scie Dumneđu câte de tóte îi dîce, cu tóte aceste domnișóra Ana îl place, — hei, hei, tineretele — și nici nu më mir, că-i frumos domnișorul Emil pe lângă bătrânocul de Todorescu. Nici eu nu aș fi lăsat pe Nițu în vremea mea, pe dece ca Todorescu.

Servitorea Mărina era femeie mai de vîrstă, mătușa Trina nu putea suferi persóne tinere pe lângă ea. N'avea încredere numai în persóne peste anii patruđeci. Mărina avea și ea scăderile sale, cari îi displăceau mătușii Trina, dar ideia de a avea numai persóne cöpte în jurul ei, o mîngăia.

Stăpanei dintre tóte mai cu sémă într'una nu-i plăcea de Mărina, că prea avea mult a face cu Ana și prea îi ținea parte. Pentru aceste scăderi de multe-ori a fost amenințată cu alungare din casă, dar Mărina scia ce face, îi aducea tot fete tinere și frumoșe în loc, cu cari mătușa Trina nici de vorbă nu sta și așa Mărina rămânea éráș în lipsă de mai bună, și precum dîcea stăpâna casei „deocamdată“.

Ana spre necazul ei află în salon pe Todorescu, care și acum ca și de alte ori era frîsat, ras și înmănușat. Stătea ca în țapă de drept pe fotel, căci din pricina burtei prea mari, își făcea hainele strîmte, se i se dirégă corpul, burta însă nu prea vrea să scie de intențiunile lui nobile și așa se simțea ca un șuruf.

Îi zimbî Anei grațios, când o vëđu intrînd, aceea însă nu se prea simțea măgulită prin zimbetele lui. Gîndul ei era acum tot la scrisóra ce i-o dăduse Mărina

și tot la *Emil*. Mătușa Trina, care îi urmărea ori ce mișcare cu ochi de șerpóică se necăjea grozav, că nu îi da atențiune destulă lui Todorescu. Mai adăugea încă și aceea, că Ana ca un copil neumblat și neespert scăpa vorbe necălite, pe cari mătușa Trina se simțea chie-mată și își ținea de menire fatală a îi le corege. Când Todorescu era ocupat cu Ana, mătușa Trina îi făcea semne pe ascuns cum se-și țină corpul, cum se zimbescă, cu alte semne o îndemna să vorbescă, apoi când grăia cum nu-i plăcea ei, desaproba vehement din cap, așa încât pe când se ducea Todorescu, mătușa Trina era obosită de gesticulațiunile mimice și vehemente.

— Nu sciu când vei avea minte odată Ană, — dîse éráș mătușa Trina după ce au rămas singure — mă scoți din paciintă, vorbești prostii, cum nu e permis unei fete ca tine. Așa liberală, așa respingétore ești față de Todorescu, încât m'am luat de un gînd, nu sciu ce va fi cu tine. Dacă merge tot așa, se scii, că te incui în odaie și te țin ca pe o pasere, nu te mai las între ómeni...

— Că mătușică...

— Nimic se nu-mi grăiesci, ce, mai cutezi încă să faci reflexiuni, când după atâtea instructii ce îți dau, după atâtea semne și de tóte, nu se légă nimic de tine. Ești un cap sec, n'ai seriositate, cât un grăunte! Așa trebuie să fie o fată de șasespredece ani, ușuratică, flusturată ca tine?

— Apoi...

— Nimic mai mult și acuma du-te veđi-ți de lucru. Fă pregătiri pentru séră, avem soirée la dómna Zala. Panglica cea îngustă roșie se îți-o pui în pîr...

— Mai bine albastră, mătușică.

— Nu. Roșie se pui, ai auđit? Lui Todorescu îi place așa, punctum!

— 'Poi și el merge?

(Va urma.)

RĂMURELE.

Sărutare de regină.

„Ce-i mai dulce de cât dulce
Nici pe palme nu poți duce“.

Timpu era de cătră tómnă, când natura începe pe încet dar sigur a pregăti vestmintele de iarnă și a îmbrăca un fel de doliu; când arborii își perdeau din ți în ți frumșeta, pe care în lungul unui veri o purtaseră cu atata fală; când cîntecul paserilor era schimbat prin o tăcere adencă, părea că tóte sunt în adormire; când țarinile și câmpiile erau deșerte de muncitori și numai frumșelele ridicau frunđele îngălbenite de sub tufișuri în slavă, formînd un turn lung de roi împestrițiți: atunci se auđea, că Regina vine în țară.

În natură intră jele, ér' în țară mîngăiere. Așa dînsa era departe de supușii țerei sale, departe de vatra țeranului credincios și departe de frumșeta palatului său. Și cine o depărtă? Suferința, care adese-ori face pe cea mai iubitóre mamă a lipsi din mijlocul familiei, care silesce a lăsa în légă bobocelul șiret, care și dintr'o scamă scie a-ți căștiga plăcere zimbítore, care prin mînuțele sale și din degetele mișcátore își face lume de plăcere. Da, suferința desparte adeseori pe credinciósa soție de bărbatul iubit, și dînsa departe, cu suflet dureros caută léc în durerea sa, până când so-

țul se face o Vestalină în casă, în mijlocul copiilor, în cari pe încet planteză căldura și o susține pe lângă vatra familiară, ca Vestalinele în templele romane.

Suferința și durerea a constrins pe Regină a-și părăsi cerul limpede, senin și plăcut al țerei sale, silindu-o a se așeđa sub altă climă mai móle, pe pămîntul Italiei feerice: unde smochinul și olivul află viață din pămînt și tărie din aer.

Durerea a ținut-o esilată aprópe doi ani, când a aflat de bine Părintele ceresc a curma șirul suferinței, a rupe catenele durerei, care o ținea încătușată departe de caminul mult dorit.

Dorul, acésta insoțire atât de proprie firei omenesci, care străbate ca un curent electric ființa omenescă, care încântă și veselesce și care are putere a sdruncina și debilita corpul omenesc, își incuibase locuința în inima nobile, în pieptul gingaș al unei Soverane. Dorul de patrie, dorul de supuși, și dorul de ai săi, o trinitate puternică, care te póte vesteji și usca pe picióre, dacă n'ai putea se-i satisfaci, care te-ar putea chiar total frînge, când n'ai avea modru de a-l implini.

În fine sună și clipita, în care s'a rostit cuvîntul atât de semnificător, s'a „sfîrșit“ suferința, după dînsa se arată o altă viață, se arată un raiu de plăceri, căci sănătatea este cea mai prețióasă avere, este un pom ceresc, care: pururea înflorește, care pururea ține sufletul în vară, care este mândria împéraților și cerșitorilor și tăria lumei.

TIRĂNIE.

*Am contemplat adesea în nopți de vară, luna
Cu fața ei bălăe, cu palidă-i lumină
Și 'n mersul ei cel falnic pe bolta cea senină
Am plâns-o 'ntotdeauna;*

*Căci e supusă, blânda, tiranului cel falnic
Pe care ea și lumea nu-l poate suferi,
Având în ochi văpaie, că nici nu-l poți privi
În mersu-i triumfalnic.*

București

JUDELE ZĂBUN.

(Urmare.)

I. E. Prodan.

Între prietini săi, cel mai de frunte este, fără îndoială, învățătorul Nicolae Piștean. Cum de acesta a intrat în prietinie cu Zăbun, asta se nu ne mire, dacă-l vom cunoaște puțin și pe Piștean. Acesta era învățătorul după chip și lege al Ciclanilor și totodată și un fel de avocat, căci el pune la cale procesele pe la procatări; intrevenea pe la judecători, mai ales când se întâmpla ca femeile Ciclanilor se ajungă înaintea lor din cauze de dragoste; făcea testamente, chitanțe, contracte și alte zapise.

De altmintrenea Piștean este un om cu puține pretențiuni de dascăl modern; deși cărunt deja este de-o prefăcută naivitate copilărească; compătimitor și dulce la cuvinte cătră totă lumea, dar mai ales față de femeile din Ciclani, în sfârșit un om de-o rară modestie, care se vedea din cuvintele sale rostite cu tot prilejul: „N'am învățături înalte, nu știu multe, dar ceea

*Îi se supune numai puterii lui nebune
Și suferă sclăvia, fugând mercur de el;
Er noue pare-a spune 'n mersu-i fără țel
Că: „Crud e-a te supune!“*

*Și trece printre astre cu-o haină de-ametiste,
Privind nepăsătoare planeta ce ne pörtă;
Er când o väd pe boltă cu fața-i ea de mörtă
Mă perd în gânduri triste.*

Ilie Demetrescu.

ce vedeți la mine, puteți să luați drept pildă“. Și Piștean nu era proroc a cărui glas se răsuna în pustie.

Ca zelos spriginitor al bisericii, ca purtător al socoților bisericesci, arătase episcopilor cum se întrebunțeze mai cu scop și mai sigur banii adunați din discuri și din alte isvóre.

Pe scurt, Piștean era un exemplu viu înaintea Ciclanilor săi, cari îl urmau în toate privințele afară de studiile geografice, ce le făcea uneori noaptea, venind dela orașul din apropiere, când cerceta pozițiunea rîpelor și căuta cu câtă iuțelă poate cădea un corp magnetizat pe un poverniș.

Așa era Piștean.

În societatea acestuia și încă a unuia, pe care-l vom cunoaște mai târziu își petrecea Zăbun după amele și sêrile până târziu noaptea.

Curmându-se suferința, urmă realizarea dorului, de a putea pași pe pământul țerii sale, de a putea saluta supușii săi, și de a-și putea îmbrăța rudele. Castelul „Peleş“, care este așezat în cel mai frumos și romantic loc din țară; care prin frumseța sa legendară pune în admirare pe călătorii experimenterii; care varsă farmec și inspiră poezii cultelor popóre; care purta doliul stăpânei sale în timp atât de lung, începe a fi vesel, căci este în ajunul de a-și reprimi podoba.

Măsurătorul vremii se apropie la minutul, când Suverana va putea pași sub ceriul țerii sale, va putea săruta odorul unui nēm, pe cel în scutice culcat, — de care dēnsa visa, dar sôrtea nu i-a dat: un moștenitor poporului român.

Sē poți da o sărutare, numai una singură, atunci când sufletul și inima ta ardēndă, din o sărutare sē poate potoli, sē poate alina, este: o fericire ideală, de care visând o veți făcēndu-se trup.

Și ce este sărutarea? O dulcēță, care circulă în ființa omenescă și conventēză magnetismul la un punct de comunicare, un singur sărut potolesce o lume de dorințe, un chaos de imaginațiune, și un sbor nebunatic de fantasie.

Putēnd Elisabeta dōmnă a pune sărutul sēu pe micul crai Carol, a căruia menire mărēță un popor o însētoșază, gândul ei sbura la centrul țerii, unde bat a viață sănētoșele plumăni a vieții unui popor. Cugetul, care în sborul sēu întrece chiar și pe apriga rāndunică, ajunse

până la iubitele fetițe din „Asil“, care sunt florile prețioșe ale unei primăveri în grădina poporului român, grijite și scutite de înțelepciunea grădinariștelor sirguințioșe.

După puțin repaus în palatul dorit, Elisabeta dōmnă sbōră în carul cel de foc la București, la acēsta cetate, la care gândindu-se românul, fie din ori care colț al lumii, simțesce în ființa o bucurie, o mândrie, că îl poate posede și numai în ideal.

Acuma o vedem în adevērata frumșēță de Regină încungiurată de inocentele și fragedele supuse, pe cari punēndu-le în horă le dīce: „jucați fetelor!“ Aceste vorbe însămnă, ca ele sē fie vesele și încantate, că „mama“ s'a reñtors în mijlocul lor. Se încinge în horă cu plăcere și saltă o lume mică în lumea mare; dar ce sē veți, trei copile stau jelind. Aceste privesc tainic cu sufletul sbuciumat la Suverană, aceste oftēză atunci când altele saltă, pe fața lor se arată nesce trāsuri de tristețā, s'ar deschide rostul spre a cere ceva, ar dori sē pōtā descoperi durerea tainică. Privesc lung la Suverană, când în ființa lor virgină le cuprinde speranța, de a le schimba starea sufletescă, ar Ingenunchia naintea ei, și-ar deschide buzele spre rugă; — dar nu pot că suferința le amuțesce graiul.

Cetitorul scie dorul acestor copile, cetitorul le cunoșce și scie, care este suferința și dorința: a avea pe părinți liberi din temnițele unguresci. Privirea ageră a Înaltei Suverane la moment află, că sunt și unele copile, pe cari cōrdele dulci sunētoșe ale muzicii, pe care

Viața ti decurgea liniștită și nici o șoptă, nici un țipet de durere nu venea să-i conturbe fericirea.

El nu voia să-și aducă aminte de trecutul său, dar glasul de jale și blăstemele multor nefericiți planau asupra casei sale, asupra sufletului său și îi cereau răsunarea celui de sus.

II.

Pe când Zăbun trăia ferit de șgomotele lumii, în cercul restrins ai intimilor sei numai pentru sine și ai săi, sörtea să pregătea a-l smulge din această viață tihnită și fără de lucrare; a-i arunca în inimă, peste care să credea stăpân, semënța unei dorințe învăpăiate și a-l face să între ăr în vârtejul lumii, după o poposelă îndelungată.

Zăbun cinase mai bine de o oră și sta singur la masă cu fața întunecată, căci se cam certase cu femeia sa Marina. Acesta aflase, că bărbatul ei umbla pe ascuns după frumoasa fată a văduvei sale vecine, ca să-i câștige dragostea și îi făcū imputări.

Pavel era peste măsură îndărățit și nu-i venea să se culce. Rupea lemnușele dinaintea sa bucățele și le arunca prin casă, unde doamna tăcerea cea mai mare.

Acesta lucrare și-o intrerupse de-odată:

Pac! pac! pac! răsună în ușa porții. Zăbun tresare, iese de după masă și se apropie de ferestra din spre uliță:

— Cine-i? — întrebă el, increțind din frunte.

— Eu sunt, frate Pavele — răspuse Piștean.

— A-a tu?! Stai puțin! — duse Zăbun prin ferestra întredeschisă, după ce să incredința despre prietinel său, care venea să-l cerceteze atât de târziu.

— Hăi! da ce bine te-a adus! — îl întâmpină Zăbun, deschidend ușa.

— Numai bine, Pavele! Dör nu v'ați culcat încă, abia a trecut de nouă ore.

— Nu, poftesce numai înlăuntru! Dar ce-mi ved ochii: tu ești Brânzoiu? — duse Zăbun cu voce tare și stringendui prietinesce mâna lui Brânzoiu; intrară apoi toți trei în odaia din nainte.

Așezați la masă, Piștean își scöse batista galbenă, căpătată de bună semă dela vr'o înmormentare, își sterse sudorile de pe fața bucalată grasă și de pe capul său tuns până la pele și de mărimea unui sdravën bostan, apoi duse bălbăind:

— Avem o trebă mare, ori s'a culcat Marina?

— Nevasta mea?... încă nu! Dar ea se culcă.

Ce au muerile în ale bărbaților? — șopti Zăbun cu voce ironică.

Marina, din odaia de-a lătore, par'că a audit vorbele lui Piștean și observarea mușcătore a bărbatului său, căci ea nu s'a arëtat de loc în sãra asta. Lipsa ei era chiar dorită și Zăbun cu multă îndemănare se îngriji de ospëtarea prietinelor sei. Urciorul folticos de sticlă în câte-va minute își ocupase locul de cinste în mijlocul mesei și vinul roșu suridea voios privitorilor sei setoși.

Păharele să umplură... Bine ați venit în casa mea! Să trăiți! închină stăpânul casei öspeților sei.

Piștean mai harnic în ale golitului păharelor își beuse vinul fără a aștepta sfirșitul închinării lui Zăbun și apoi sucindu-și puțin mustața scurtă, grösă, luă cuvântul:

— Pavele! scii ce ne-a adus așa târziu la tine?

E o taină mare și noi fără ispravă din casa ta nu eșim.

— Dör nu mi-ați făcut judecata? — esclamă Zăbun cu voce glumetă.

— Ba, deū, noi ți-am făcut-o chiar în sãra asta.

— Făcut, făcut — întări și Brânzoiu, care sta după masă în fața lui Zăbun, cu capul rășimat de mâna drëptă.

— Apoi să mai trăim încă odată, fraților, — închină Zăbun prietinelor sei păharul plin, drept răspuns al judecării lor.

Glu, glu, ... și al doilea păhar și cu el și divanul să deschise.

— Frate Pavele! — îl agrăi Piștean pe Zăbun cu o voce dulce, — de mult ne tot socotim cum am putea

saltatul colegelor, pe care veselia generală nu le pöte scöte din starea de tristetă și supërare: deci le pofti la sine.

Infătoșindu-se töte trei: *Tulia Lucaciu, Otilia Comșa* și *Elena Domide*, suverana întrebă, dacă sunt sănëtoși părinții lor? Ne putend răspunde deplin la întrebări, căci lacrimile, aceste semne vizibile a durerei nepădindu-le fața, Suverana se afla însași atinsă de jale, și pe una din copile a strins-o la peptul său cald, ără pe fața alor töte trei puse un ferbinte: „sărut de regină“, ca acela să fie alinare și mângäiere.

Pe malul Dimboviței, în „Asilul“ prețios, Suverana, pe care poporul românesc e ambițios avëndu-o: „imbrătoșeză și sărută“ pe ficele martirilor români, cari suferă robie.

Aprope de undele line ale Dimboviței se rostesc de pe buzele Reginei cuvinte de consolare: „Nu trebuie să fii triste, drage copilöte, că tata nu este închis că a făcut faptă rea; — din contra trebuie să Vë fãliți că aveți așa tată“.

Acest moment, când Suverana României a sărutat ficele martirilor români, când peptul de regină a imbrătoșat ficele poporului român din Transilvania și Ungaria, când simbolul unui popor sclavisat a fost învrednicit de atăta distingere: atunci speranța noastră într'un mândru viitor este întemeiată.

Sărutarea pusă pe fețele vergine este o prețuită chizeșie pentru părinții acelora, este un acord dat, prin

care se sigilează un consimțemënt și se dă acelora cari sufer, un salut, ca prin asta se deie o mică recompensă pentru virtutea și abnegațiunea martirilor.

Dar este în fine acesta imbrătoșare și sărutare, un salut poporului român, care consciu de menirea sa pe acest pãmënt, merge tot înainte cu fruntea ridicată cătră scopul și menirea sa.

Convingerea de dreptate și adevër, a intrat atât de profund în convingerea lui, încat nu mai sunt mijlöce, prin cari ar putea fi intimidat.

Veselă a fost România, când i s'a reñtors splendorea, dar veseli au fost toți românii, căci din asta veselie și-a luat fie-care român parte.

Mândria și fala poporului român este acea Suverană, care stringe la sinul seu fragedele mlădițe a poporului român, care varsă mângäiere și alinare în mod vizibil unui popor amărit de suferință, care țintesce a realiza în deplinătate și pentru poporul român idealul poetului inspirat de divinitate, când prin cuvinte poetice dize:

Latina gintă e vergină

Cu farmec dulce răpitor

Streinu 'n cale-i se închină

Și pe genunchi cade cu dor.

I. Costin,

să îndreptăm nerëndueile și neajunsurile ce s'au incuibat în satul nostru și n'am ajuns încă la nici un sfârșit bun. Vești bine; trebile bisericesci merg cam rău, scóla cea mare este stricată, salariul învățătoresc se încasséză foarte slab, încât suntem ani întregi lăsați lipsei cu familiile nóstre. Trebile comunale au ajuns de batjocura ómenilor și alte multe câte le-ai vėđut și le scii. La tótă acésta stare durerósă pentru comuna nóstră, vina o pórtă numai chinezul Potcovean. Ai putut afla, dragul meu Pavel, că ómenii sunt îndărjiți și mánioși foc asupra lui și nimenea nu-l mai voesc de chinez.

„Ca să punem capėt acestui hulă de om ne-am sfătuit mai mulți la olaltă chiar în séra asta și ne-am hotărít să te rugăm pe tine să primesci sarcina de chinez.

— Așa e! Așa e!... Să trăiesci Pavele! — il întrerupse Brânzoiu pe Piștean, care vėđend, că pe fața lui se resfränge o rađă de plăcere continuă cu o însufleșire și mai mare:

— Satul întreg și aprópe toți fruntașii te voesc și nutresc credința, că tu frate Pavele, luând cárma de chinez mult bine ne-ai putea aduce. Tu ai trecere mare în sat, ai avere și neatirnând de nimeni ai putea să îndrepti tóte, în scurtă vreme, spre binele și înflorirea comunei. Noi am venit însărcinați ca comisiune din partea Ciclanilor să-ți aducem la cunoscință dorința tuturor și să te rugăm, ca să primesci chinezia. Țe eu ca prietin al casei tale, te incredințez, că în tóte lucrurile îți voi fi mână dréptă, pe care ți-o întind frățesce.

(Va urma.)

DOR DE MÓRTE!...

*Ceru-i senin, luna străluce, e ger,
Stele sclipesc, vióiele cugete-mi pier,
Căci ce-am avut mai drag pe-acest trist pămėnt
A dispărut, s'a coborít în mormėnt...*

Brașov.

*Jalnic deci stau și mă gândesc la trecut,
În care eu un ideal am avut...*

— *Dormic aștept, mórtea-mi să vie, să pier,
— Ceru-i senin, luna străluce, e ger!...*

Ioan Scurtu.

GEORGE DANDIN sau BĂRBATUL INȘELAT.

Comedie în 3 acte după Molière

(Urmare.)

Trad. de Iosif Schiopul.

Actul II.

SCENA 1.

Claudine. Lubin.

Claudine. Am știut îndată, că tu ești cauza la cele întemplate, că ai spus cuiva, că ai fost la stăpána mea, și acela a spus-o domnului.

Lubin. Țeu, numai în treacėt am spus-o unui om, rugându-l să nu spună cuiva, că m'a vėđut eșind de aci.

Claudine. Țeu, domnul viconte póte vorbi de noroc, că te-a aflat!

Lubin. Lasă de altă dată mă voiu păzi mai bine.

Claudine. Ar fi timpul!

Lubin. Să le lăsăm aceste. Ascultă-mă!

Claudine. Ce să ascult?

Lubin. Uită-te la mine!

Claudine. Ce voiesci?

Lubin. Claudine?

Claudine. Ei?

Lubin. Țeu, nu scii, ce vreau să-ți spun?

Claudine. Nu!

Lubin. Că te iubesc!

Claudine. Serios?

Lubin. Dracul să mă ducă, dacă nu e adevėrat! Țta un jurămėnt.

Claudine. Imi pare bine.

Lubin. Mă cutremur când te vėd!

Claudine. Mă bucur!

Lubin. Ce faci, de ești așa frumósă?

Claudine. Ce fac și altele.

Lubin. Dacă voiesci, tu-mi vei fi nevastă și eu ție bărbat! Ce ȓici?

Claudine. Da, și apoi vei fi și tu așa gelos, ca domnul nostru.

Lubin. Ce cugeti?

Claudine. Mie nu-mi plac bărbații geloși, mie imi trebuie un bărbat, care să incede deplin în virtuțile mele, și nu ar ȓice nimica vėđėndu-mă cu alții!

Lubin. Chiar așa voiu fi eu.

Claudine. Nimica nu e mai fără înțeles, decât a nu te incede în nevasta ta și a o necăji. Acésta însă nu e bine, ne face numai gânduri rele.

Lubin. Eu îți dau libertate deplină. Poți face ce-ți place.

Claudine. Așa trebuie să facă bărbatul, care nu voiesce să fie înșelat. Îndată ce un bărbat ne dă libertate deplină, ne luăm atăta, câtă voim! Dar pe acela, care ne necăjesce în continuu, îl purtăm de nas.

Lubin. Adă mâna! Mă voiu supune întru tóte voinței tale.

Claudine. Bine, mă voiu gândi.

Lubin. Vino la mine, Claudine!

Claudine. Ce vrei?

Lubin. Vino numai!

Claudine. Dă-mi pace! Nu mă îmbrătoșa!

Lubin. Numai puțin!

Claudine. Dă-mi pace! Nu glumesc!

Lubin. Claudine!

Claudine (il împinge) Nu ȓi-am spus!

Lubin. Cum poți tracta așa cu mine! Nu-ți e rușine, să mă împingi așa? Nu-ți e rușine a fi frumósă și a nu te lăsa să te strâng în brațe! Vino —

Claudine. Nu ȓi-a fost destul!

Lubin. Pfui, cât ești de rea! Cât ești de crudelă!

Claudine. Devii obrasnic!

Lubin. Nu pere lumea, dacă te-oi stringe odată în brațe.

Claudine. Trebuie să ai răbdare!

Lubin. Numai o sărutare!

Claudine. Nimic!

Eubin. Numai una!

Claudine. O vorbă ca o sută. Mergi și spune dlui viconte, că ai predat epistola.

Lubin. Adio, crudelă!

Claudine. Tare ești amorisat!

Lubin. Adio, tu stâncă, tu piatră, tu marmoră, tu crudelă!

Claudine (singură) Voiu preda acuma epistola dăminei. — Êtă aci vine cu bărbatul ei. Mă duc și aștept, până va fi singură.

SCENA 2.

George Dandin. Angelica.

Dandin. Inzădar îmi tot vorbești, nu te cred! Sunt sigur, de ceea ce mi s'a spus! Am ochi mai buni de cât crești și aceștia nu mă înșelă.

SCENA 3.

Clitandre. Angelica. George Dandin.

Clitandre (în fund) Êtă-o — dar cu bărbatul ei!

Dandin (fără a-l observa) Sciu destul de bine, cât de puțin îți pasă de legătura, care ne împreună. (Clitandre și Angelica se salută) Lasă complimentele, nu-ți bate joc de mine!

Angelica. Eu îmi bat joc? Nici decum?

Dandin. Sciu, ce gândești, și cunosc — (Clitandre și Angelica se salută éráș) — Éráș! Lasă gluma la o parte Sciu, că te ții mai sus de mine, și dacă vorbesc de respect înțeleg căsătoria noastră și nu persoana mea (Angelica face lui Clitandre semne) Nu trebuie să dai din cap.

Angelica. Cine dă din cap?

Dandin. Dumnezeuul meu, eu vęd ce vęd. Îți mai spun încă odată, că căsătoria e o legătură sfântă, carea toți trebuie să o respecte, și faci rău, dacă nu o respectezi. (Angelica face din nou semne) Da, da, faci rău, și pentru aceea nu trebuie să dai din cap!

Angelica. Eu? Nu te înțeleg!

Dandin. Deși nu sunt nobil, dar fac parte din o familie, care —

Clitandre (la spatele Angelice fără a fi observat de Dandin) — Numai o vorbă!

Dandin (fără a observa pe Clitandre) Cum?

Angelica. Cum? N'am dis nimica. (Dandin merge în jurul nevestei sale, ér Clitandre éșă, făcându-i un compliment adênc).

SCENA 4.

George Dandin. Angelica.

Dandin. Uite-l, éráș e aci!

Angelica. E vina mea? Ce să fac?

Dandin. Ce face fie-care soție, care-și iubesc bărbatul. Dică cine ce va voi, cavalerii numai acolo se adună, unde sunt bine primiți. Un suris îi atrage, precum miera muștele! O nevestă de trebă însă îi alungă!

Angelica. Eu să-i alung? Din ce cauză? Nu mă supăr, dacă cine-va află, că sunt frumoasă.

Dandin. Așa? Dar bărbatul ce rolă are?

Angelica. Aceea a bărbatului de trebă, care să bucură, dacă nevasta lui e frumoasă.

Dandin. Îți mulțămesc! Aceea nu mă interesază. Nu sunt dedat eu așa ceva.

Angelica. Trebuie însă să te dedai, căci eu îți declar, că nu sunt aplicată a abđice de bucuriile lumii! Dacă ne-am măritat să abđicem îndată de lumea întrégă? E o tiranie proprie numai bărbaților, a pretinde,

să abđicem de toate bucuriile lumii și să trăim numai pentru ei. Nu, nu voi să mor așa tinără!

Dandin. Așa ai de gând să ții jurământul, ce mi l'ai făcut?

Angelica. Eu? Nu am jurat de bună voie! M'ai silit să jur! M'ai întrebat dóră înainte de nuntă, că te iubesc? Numai de părinții mei ai întrebat, ei sunt aceia, cu cari te-ai căsătorit, și prin urmare nu ai dreptul să pretinđi, să țin un jurământ, la care am fost silită. Nu te-am rugat să mă ia-i de nevestă, tu ai făcut-o fără să mă întrebi, că te vreau? Nu sunt așadar obligată, să mă supun voinței tale ca o sclavă. Voiu deci să petrec ăile mele în bucurie, să mă folosesc de libertatea, ce mi se cuvine în puterea etății ce o am. Mulțămesc lui Dumnezeu, că gândesc să fac alte lucruri.

Dandin. Dta așa înțelegi lucrurile, dar eu ca bărbatul dtale îți declar, că nu voi să sciu de aceste nimica!

Angelica. Ér eu sunt soția dtale și-ți spun, că voi să-mi petrec!

Dandin (la o parte) Trebuie să mă rețin, nu cumva să-mi ridic mâna în contra ei! — Ghiță, e mai bine să o părăsesc!

SCENA 5.

Angelica. Claudine.

Claudine. Abia am putut aștepta să se ducă ca să vă predau această epistolă — scii bine dela cine este.

Angelica. Adă-o (cetesce încet).

Claudine (la o parte). Ii place, ceea ce-i scrie.

Angelica. Cât de fin se exprimă, Claudine! Ce fineță în toate mișcărilor lui! Ce sunt ómenii din provincie în comparație cu densus!

Claudine. Sciu, că sunt mai fini de cât domni Dandini.

Angelica. Așteptă să-i duci răspunsul meu.

Claudine (singură) Nu trebuie să-i spun, să fie fin și răspunsul. Dar' étă-l —

SCENA 6.

Clitandre. Claudine. Lubin.

Claudine. Intr'adevăr, domnule viconte, ți-ai ales un servitor isteț!

Clitandre. Nu am cutezat să trimit un servitor de al meu! Dar buna mea Claudine, așteptă să-ți răspundesc servițiile tale.

Claudine. Nu e de lipsă stimate domnule, vă servesc, deóre-ce meritați și —

Clitandre (ii dă bani) Îți mulțămesc!

Lubin (cătră Claudine) Deóre-ce ne vom căsători, dă banii încóce îi voi păstra eu.

Claudine. Voiu păstra eu atât banii cât și sărutarea ce mi-ai cerut-o!

Clitandre (cătră Claudine) Spune-mi, ai predat epistola frumoșei tale stăpâne?

Claudine. Da. Acum vă răspunde.

Clitandre. Oh, Claudine, de-aș putea vorbi odată cu dënșă!

Claudine. Vino cu mine și vei vorbi.

Clitandre. Nu s'a mânia óre, și suntem siguri?

Claudine. Da; bărbatul ei nu e acasă. De altminterlea numai de părinți trebuie să se pădêscă.

Clitandre. Mă incred în tine.

Lubin (singur) Ce nevestă cuminte voi avea! Are minte pentru patru.

(Va urma.)

DACĂ NU PĒTRUNDE...

*Dacă nu pĒtrunde 'n inima-ți de ghiată
Sunetul de rugă-al tristei mele voci,
Pentru-ce, crudelă, timpii de dulcĒță
Și de fericire 'n minte mi-'i revoci?*

*Pentru-ce în marea chinurilor mele
Picuri fără milă stropi de-amar venin,
Și cu nepăsare 'n aste cĒsuri grele
Riđi, când eu sermanul plâng mereu, suspin?*

*Di mai bine-o vorbă grea, săgetătore,
Di că de acuma nu mă mai iubesci
Și atunci fînța-ți crudă-amăgītătore,
Voiu cerca s'o uit, sĒ uit, că mai trăiesci.*

P. O. Bocca.

FELIURITE.

Despre îmbrăcăminte.

(Urmare din Nrul 2.)

Hainele țeranului român sunt foarte igienice și conforme cu trebuințele naturale.

Vestimentele, care învelesc organele pieptului, pântecelui, etc., trebuie să fie făcute cu îngrijire, fără a împedeca cât de puțin funcționarea organelor.

Pentru femei sunt foarte vătămătore corsetele. Ele sunt cauza principală a bōlelor, ce consumă seculul feminin mai mult. Corsetul, care stringe pieptul preste tot, stălcescse țitele, împedecă desvoltarea glandulelor lăptōse și face pe femeile de astăđi nedemne de a-și implini una din cele mai sacre datorii, acea de mamă nutritōre. Afară de aceste prin continua apăsare a corsetului pe piept, opresce respirația și circulația sângelui prin plumăni. De aceea dar provin diferite bōle, cari ajung a fi necurabile și numai singur negrul mormēt le curĒză.

Acuma dar vom arăta modul de îmbrăcăminte în timpul verei și al iernei.

În timpul verei să preferă sub tōte punctele de vedere, materiile subțiri de lână și hainele albe. Hainele de lână albă subțire, sunt cele mai bune de purtat vara.

A se evita cu cea mai mare îngrijire de a nu sta espus în rađele sōrelui, care dau loc la diferite bōle ba chiar și la mōrte de multe-ori. În cap e bine a purta o pălărie de paie cu bordurele foarte mari și largă, și a pune împrejurul pălăriei o cārpă albă subțire.

Băile sau spălăturile cu apă rece diminĒța sunt foarte folositōre în timpul căldurilor celor mari.

Hrana în timpul verei pe căldurile cele mari trebuie să fie puțină și ușoră și puțin substanțială, adecă să fie mai mult compusă din substanțe vegetale, cum zarzavaturi etc.

Beuturile alcoolice trebuie a se înlătura pe cât să pōte, căci ele sunt isvorul a multor bōle în timpul verei. În timpul mesei se va bea puțin vin amestecat cu apă simplă sau apă gazōsă (sifon), ape minerale ca cele dela Borese etc.

Ceaiul și cafeaua sunt foarte bune în timpul verei, dar trebuie a se bea recișōre.

(Va urma.)

Dr. Elefterescu.

Una și alta.

Un afiș de teatru interesant. În muzeul orășănesc din Braunschweig să păstrează un afiș de teatru de pe la începutul seculului trecut, pe care stă tipărit între altele următōrea clausulă:

N. B. Cu considerare la comoditatea publicului să dispune, că privitorii cari sunt în șirul prim să ingenuchie, cei din al doilea șir să șadă, ér cei din al treilea să stea în piciorē. În modul acesta toți pot vedea bine, ce să întĒmplă pe bină. *Ēr a ride nu e iertat, fiind-că piesa este o tragedie.*

Apucătură advocațială. * * * Lucrul s'a întĒmplat în Chicago, la anul 1868. Un oficial de bancă să duce la cel mai vestit avocat din Chicago, îi mărturisescse, că el a defraudat dela bancă 100,000 de dolari, fără ca până acum să fie descoperit faptul și-i cere sfatul, ce să facă acum?

— Ai mai putea defrauda o sumă de 100,000 de dolari? — îl întrebă avocatul.

— Așa cred...

— Ei bine, atunci mergi la bancă și adă 100,000 de dolari.

Oficiantul făcū întocmai, ér avocatul scrisse la bancă, că clientul său N. a defraudat o sumă de 200,000 de dolari, din cari e aplicat a replăti 100,000 dacă lucrul va fi tănuit, *ceea ce este în interesul institutului.* Directorul ce să facă? *în interesul bunei reputațunii a băncii* primi ofertul, păstrând tăcerea pescelui și oficialul N. trecū de om cinstit cât a trăit.

* * * **Femeile în constituție.** Parlamentul din Australia de Sud a votat nu de mult legea, care dă drept de alegere de deputați și femeilor; în privința acĒsta cei din Australia de Sud au imitat Zelandă-Nouă, unde femeile au drept de votisare din anul 1893.

Înainte cu două luni s'a întĒmplat mai întâiu, că în Zelandă-Nouă au luat parte la alegeri și femeile. Dintre 302,997 de alegĒtori, numărul alegĒtorilor femei a fost 109,461. La votare au luat parte 90,290. Din aceste să vede, că nu este adevĒrată afirmarea, că femeile nu doresc a avea dreptul electoral, și că avĒndu-l, nu să vor folosi de el.

E întrebare acum de rezultatul alegerii? Resultatul a fost, că partida moderată s'a nimicit total și că

socialiștii radicali au triumfat. Ță un rezultat, care a pus lumea în uimire. În Anglittera s'a și început în privința acăsta o discuțiune infocată în diare, în cari unii au susținut, că e periculos a da femeilor drept de alege, căci ele ajută socialismul etc. În urma acesteia un colaborator al marelui diar europén „Indépendance Belge“ s'a adresat de-a dreptul în Zelanda-Nouă, la Sir John Hall, care a făcut propunerea pentru dreptul de alege al femeilor și i-a cerut părerea. Hall este un bătrân bărbat de stat în Zelanda-Nouă, a fost și ministru president și acum e șeful partidei conservătoare.

Hall, la întrebarea ce îi s'a adresat, a răspuns mai pe lung, în care a constatat înainte de tôte, că învingerea socialiștilor radicali se reduce la alte cauze, decât la dreptul electoral al femeilor. Votarea ce e drept, a fost secretă, dar e foarte probabil, că femeile au votat așa, precum au votat și bărbații aparținători familiei lor, adecă femeile măritate, ca bărbații lor, ăr fețele, tatăl sau frații lor. Resultatul tot cam acelaș ar fi fost și dacă femeile nu aveau drept de votare.

S'au făcut însă și esceptiuni. Unde a fost vre-un candidat al reuniunii de temperanță, femeile tôte i-au dat voturile lor, așa, că în parlament au ajuns acum mai mulți contrari ai beuturilor spirituose, ca până acum. Mai departe, în districtele industriale, femeile lucrătore în fabrici de obicei au dat voturile socialiștilor, deși bărbații și frații lor nu sunt socialiști. Incercarea de a da drept de votisare femeilor nu s'a dovedit de rea. După Zelanda a urmat acum Australia de Sud și pôte în curând vor urma și alte state.

De ale casei.

Cum se scot pete de negrelă din stofe de lână. Un metod încă aprôpe necunoscut de a scôte pete de negrelă din stofe, este laptele. Până este încă prôspătă pata de negrelă trebuie sbeută cu hârtie sugătore cât se pôte de bine, după aceea se pune lapte dulce pe pată și se lasă câte-va minute. Cu bumbac curat se ia laptele acela și se pune altul care se ia cu alt bumbac curat, acăsta se repetă de câte-va ori și pata de negrelă dispore. După ce nu se mai cunôsc unde a fost negrelă, locul acela se spală cu puțină apă cu săpun și se frécă cu un postav uscat.

La pete vechi de negrelă, se lasă laptele mai mult timp se stea pe pată și procedura sus numită se repetă de mai multe-ori.

Deslegarea gâciturii din Nr. 4 al fôiei nôstre este următorea:

Toți din marginile lumii în Moldova-s adunați,
Veniți goli, în strac prôste, în abale îmbrăcați
După ce au făcut stare și toți s'au îmbogățit
În sinul patriei nôstre ei întâiu au pus cuțit.

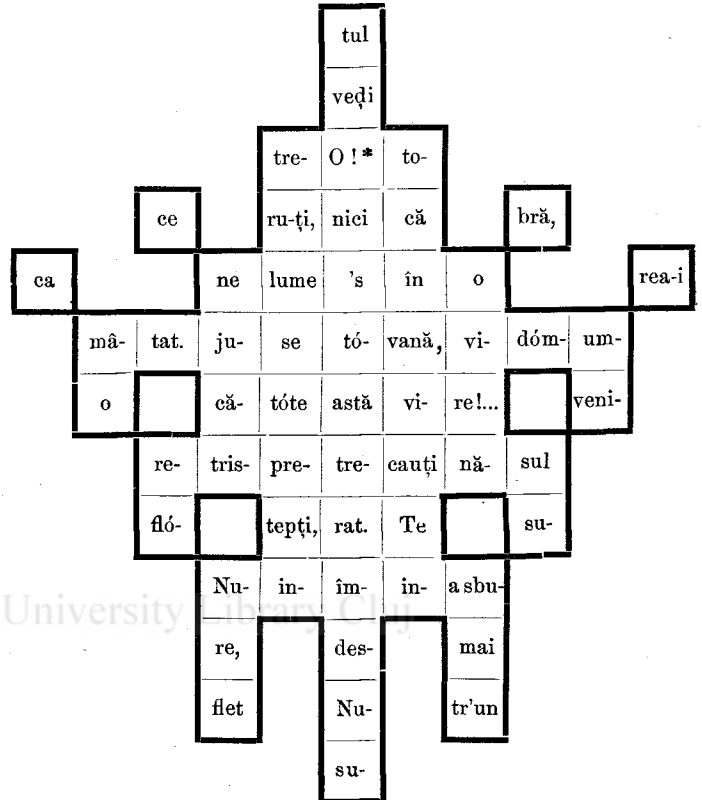
Corect au deslegat-o următorele dômne, domnișore și domni: Eugenia Pop, Melania Pop (Veneția inf.), Ioan St. Pavelea (Năsăud), Lucretia Magda (Feneș), Iosefina Marciac (Alba-Iulia), Dumitru Amar (Șiria), Victoria Aron (Galați), Stefan Marciac (Sibiiu), Sofia Cothișel (Certeje), Eugen Șimon, Eugeniu din Rieciu, Octavian T. Cescu, Beniamin L. Trif, Sext Camil Negrea, Emil Rusu, Eugeniu Rus (toți din Blaș), Isița Todoran (Cetatea de baltă), Măriôra Comanici (Veneția inf.), Gavril Bozoșan (Biertan), Victoria E. Roșca, Maria Rațiu, Alexandru Borza, Petru P. Roșca (Alba-Iulia), Teresa

Gombos (Vidra de sus), Nicolau Onciul (Uzdin), Rafaella și Ludovica Vlaic, Victoria Negrea (Blaș), Aurel Isac (Cluș), Letiția Poruțiu (Rediu), G. Lipovan (Maciova), Iustin Teglar (Cetate de Baltă).

Premiul la sorțare l'a câștigat dl Gavril Bozoșan, din Biertan.

Gâcitură de șac.

De Victoria Aron.

Se pôte deslega după săritura calului, începând dela silaba signată cu steluță.

Terminul de deslegare este până în 18/30 Martiu a. c.

Intre deslegători, cari sunt abonați se va sorța „De ale inimii“, poesii de Carol Scrob. (Colecțiunea Șaraga).

Corespondența.

P. O. B. în Bp. Nr. 19 din anul trecut Vi l'am trimis. Ceialți s'au epuisat.

I. P. Ret. în M. Numerii 3 și 12 i-am espedat. Povestile se vor pune sub tipar.

Soc. I. M. Cl. în Bl. Regretăm, dar numerii ceruți în parte s'au epuisat.

Soc. de lect. teol. ped. în A. Fôia Vi se trimite.

A. C. în Cl. Lipsa de spaț a fost cauza. Vom publica unele.

Dr. El. în Buc. Causa a fost lipsa de spaț. În nrul present continuăm.

I. D. Buc. Mulțămirile nôstre pentru tôte. Schimbul merge.

I. Sc. în Br. Am primit scrisôrea de care întrebați. Se vor publica pe rând.

Red.